

Dr. Németh László Sándor
igazgató
Szakmai Koordinációs Igazgatóság
Magyar Nemzeti Levéltár

Digitalizálás a levéltárban

2019

(A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR DIGITALIZÁLÁSI GYAKORLATA)

▶ Mit digitalizálunk?

A magyar nemzet történelmének kiemelkedő írásos emlékeit (fő szempont a kutatottság mértéke)

▶ Miért?

Állagmegóvás, biztonság, online hozzáférés, hosszú távú megőrzés

▶ Hogyan?

nagyfelbontású fényképezőgépek, nagyformátumú dokumentum-szkennerek, könyvszkennerek, fénykép-, mikrofilm-, diafilm- és kisfilmszkennerek

▶ Kinek?

Állampolgároknak, kutatóknak, a jövő nemzedéke számára



AZ EURÓPAI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG DIGITALIZÁLÁSÁNAK IRÁNYAI

Stratégiai
alapok

Lundi
alapelvek

Minerva
Projekt

Európai
Digitális
Menetrend

EU Bizottság ajánlása
kulturális javak
digitalizálására

Digitális
Egységes Piac

-2001-ben az
EU tagállamok
alkották meg
- EU
tudáskincsei
közvagyon
képviselnek=>
digitális
tartalomipar

- Olasz Kulturális
Minisztérium
irányításával
2002-ben hozták
létre
- 7 tagállam
- Mo.-ról Kulturális
Örökség
Minisztérium és
OSZK

- kontinens
versenyképességének
növelése
- új információs
technológiák=>
munkahelyteremtés
- EU Bizottság „Európa
2020” stratégia =>EU
Digit. Menetrend

- Az Európa Tanács
2010. november 18–
19-én tartott ülésén
hangsúlyozza a
digitalizálás területén
az összehangolt
fellépést

- 16 intézkedés
- cél, hogy új
lehetőségeket
nyisson meg
a
tartalomipar
számára.

AZ EURÓPAI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG DIGITALIZÁLÁSÁNAK IRÁNYAI

Operatív megvalósítási minták

Europeana

- 2008-ban jött létre
- crossdomain jellegű 40 ország és 3521 intézmény

Deutsche Digitale Bibliothek

- 1842 német intézmény
- Cél: legnagyobb német virtuális tudásbázis

MICHAEL - Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe portál

- Tízezer európai digitális gyűjtemény 16 nyelven

Európai Levéltári Portál

- 6838 levéltári intézmény
- 249 millió leírási egység

Hungaricana

- 2015-ben indult
- 150 magyar közgyűjtemény
- 5 millió képfájl, 7 millió pdf
- 2,2 millió látogató/év

Magyar Kormányzati Stratégiák

Nemzeti Infokommunikációs
Stratégia 2014-2020 (NIS)

Digitális Jólét Program

Digitális Oktatási Stratégia

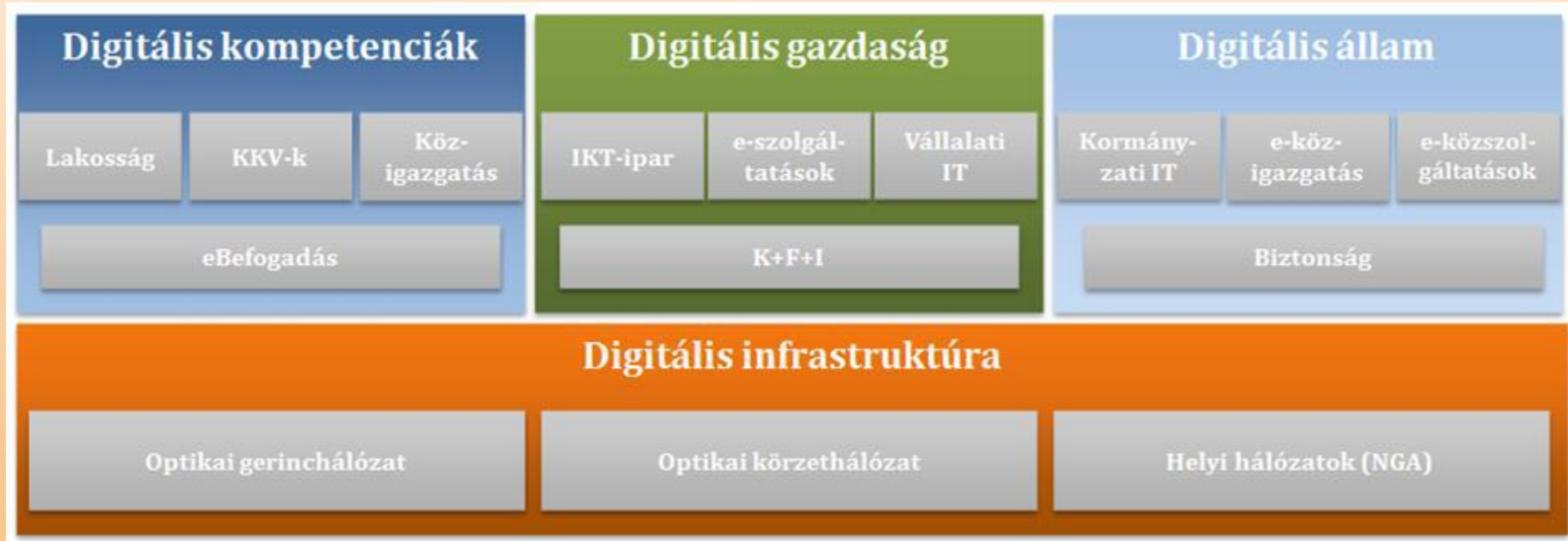
Közgyűteményi
Digitalizálási Stratégia
2017-2025

MNL Digitalizálási
Stratégia
2016

MNL Digitalizálási
Terv
2017

MNL Digitalizálási és
Mikrofilmzési
Szabályzat
2018

Nemzeti Infokommunikációs Stratégia alappillérei



Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (KDS)

Magyar Kormány -> EMMI-> Digitális Nemzet Fejlesztési Program->KDS

KDS szorosan kapcsolódik a Digitális Jólét Programhoz

KDS célja=>szélessávú internetelés lehetőségeit kihasználva a közgyűjtemények meghatározó tartalomszolgáltatóvá válnak

A Kormány nemzet és társadalompolitikai célja



Kulturális alapellátás kiteljesítése



Kulturális identitás erősítése

Kulturális értékekhez való szabad hozzáférés

Tudás alapú társadalom



Magyar kultúrafogyasztók érdeke legteljesebb körű és legszabadabb hozzáférés a kulturális javakhoz



Kitörési pont a Digitális világ eszközzrendszeré



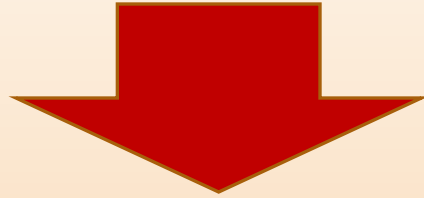
KDS programja

➔ Az egész magyar (határon belüli és határon túli) kulturális örökség anyagának dinamizálását kívánja megvalósítani, ide értve a külhoni magyar intézményeknél, szervezeteknél őrzött magyar vagy magyar vonatkozású kulturális javak digitalizálását is. Ennek hatása nemcsak kulturális, hanem gazdasági szempontból is érzékelhető: az egész nemzet információgazdálkodási stratégiájára befolyással van.

➔ A lakosságot és az egyéb felhasználókat is tömegesen elérő hálózatok gyökeresen változtatják meg a közgyűjteményekkel szemben megfogalmazott elvárásokat. A tárolás helye egyre inkább elválik a fogyasztás helyszínétől, ezért a digitalizálással szembeni elvárások is megváltoznak. A fogyasztás tárgya ma már a digitális másolat, ezért azt olyan formában kell elkészíteni, hogy az minél jobb felhasználói élményt biztosítson a legnagyobb hatékonyság mellett.

➔ A digitális másolat hozzáférhetővé tétele csak akkor válik felhasználóbaráttá, csak akkor stimulálja a használatot, ha könnyen kereshető és olyan többletinformációkat tartalmaz, amelyek relevánsak az egyes felhasználói csoportok számára.

KDS végrehajtása során megnyíló lehetőség



a közgyűjtemények tartalmait elérhetővé tenni egy olyan magyar közgyűjteményi online kereső rendszerben (Nemzeti Adattár Projekt), amelynek alapja a közgyűjtemények együttműködése és egy egységes, könnyen kezelhető adat-nyilvántartási rendszer megléte.



nemzeti öntudatra nevelés és a nemzeti alapműveltség elsajátítása során támaszkodni lehessen kulturális-szellemi örökségünk valamennyi, közgyűjteményben fellelhető adattartalmára. Ennek legfontosabb feltétele az egységes közgyűjteményi kereső rendszer létrehozása, egy olyan, felhasználóbarát, inspiráló és élményt jelentő közös keresési felület kialakítása, amely összekapcsolja a különböző tartalmakat és az együttműködésre építve egy speciális közgyűjteményi, szabványosított interface-t hoz létre.

Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia

célja

- Szolgáltatásorientált szemlélet
- célcsoportok meghatározása
 - virtuális kiállítások
- Intézményközi együttműködések
 - új technológiák adaptálása

Megvalósítás
eszköze

- Digitalizálási stratégia,
 - adatbázisépítés,
 - archiválás,
 - Szoftverfrissítés
 - karbantartás,
 - pénzügyi feltételrendszer
 - > pályázat

- határon belüli és túli magyar kulturális örökség anyagának digitalizálása
- nemzeti identitás erősödése
- információk online elérése
- nemzeti adatvagyon biztonságos kezelése bővítése és karbantartása

Várt eredmény

Helyzetelemzés

A magyar digitális örökség megőrzésének eredményei

adatbázisépítés

Hazai keresőfelületek és szolgáltatási modellek

Magyar Nemzeti Digitális Archívum

Magyar Elektronikus Könyvtár

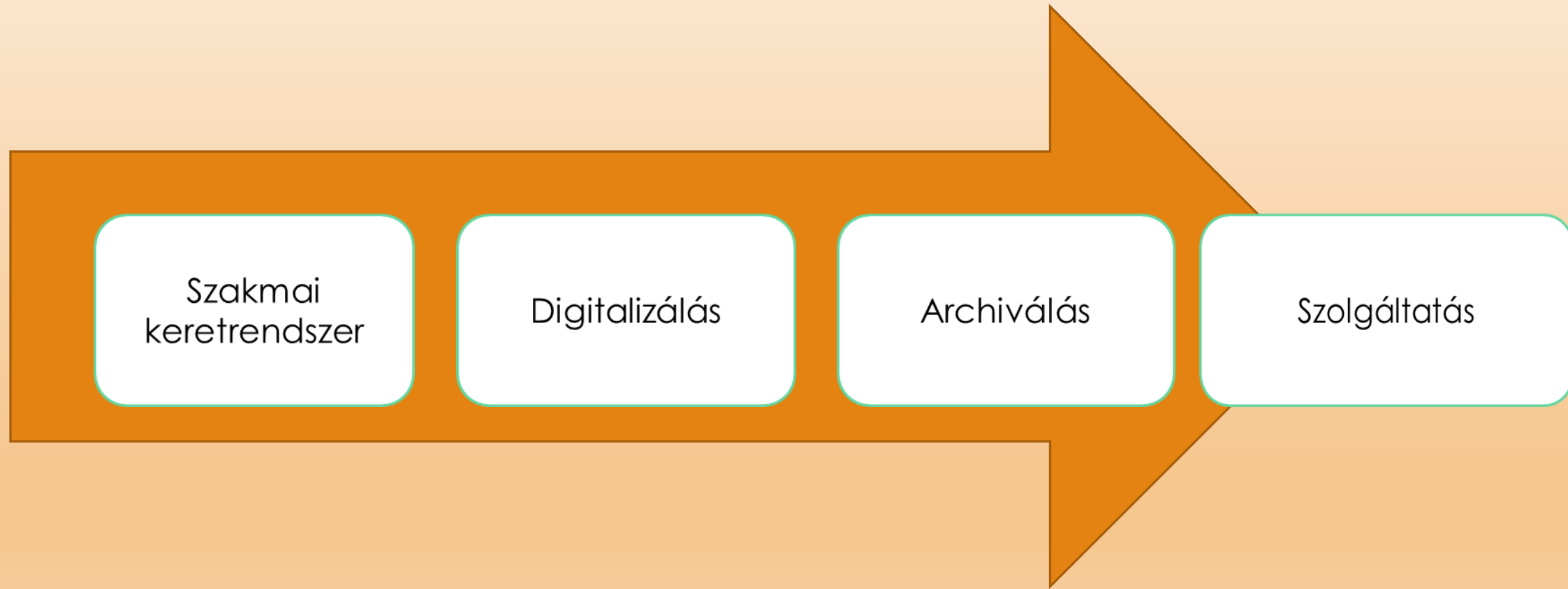
Hungaricana

- 2015-ben indult
- 150 magyar közgyűjtemény
- 5 millió képfájl, 7 millió pdf
- 2,2 millió látogató/év
- felhasználók számára biztosítja a tartalmak
- Kiegészítésének/ alakíthatóságának lehetőségét Ez az úgynevezett „crowdsourcing”
- közösségi közreműködés => közgyűjteményi tartalmak tömeges leírása => önkéntes munkaerő => középiskolákkal és a felsőoktatási intézményekkel való együttműködésekre

Állományvédelmi és közzétételi szempontok



A digitalizálás/archiválás/publikálás/szolgáltatás feladatmegosztásának modellje



MNL Digitalizálási Stratégia 2016

Stratégiai célok

- tudás széleskörű elterjesztése
- hozzáférhetőség
 - minőségi tartamszolgáltatás
- szenzitív adatok védelme
- integrált hozzáférés EU rendszerekhez
- fenntartható infrastruktúra
 - többnyelvűség
 - publikálás
- nemzetközi együttműködés

Levéltári célok

- állagmegóvás
- biztonság
- modern tartalom szolgáltatás
- Hosszútávú megőrzés

Tartalmi szempont

- kutatói/állampolgári igények kiszolgálása
- legkutatottabb/legtöbbit használt/rongálódott iratok elsődleges digitalizálása
 - korábban töredékesen
- digitalizált iratok kiegészítése
- metaadatok karbantartása és biztonságos megőrzése

Kapacitás/esz közpark

- digitális fényképezőgép
- speciális precíziós szkennerek
 - dokumentum/mikrofilmszkennerek -> tömeges digitalizálás
- regionális műhelyek kiépítése

MNL Digitalizálási Terv tartalmi elemei

Kiválasztási
szempontok

- legkutatottabb
- jelentős forrásértékű intenzíven kutatott területről átfogó képet nyújt
- nemzetközi/országos érdeklődésre tarthat számot
 - egyedileg kiemelt érdeklődés miatt
 - veszélyeztetett
 - évfordulóhoz kapcsolódik
 - kiállításra kerül
- digitalizálása külső partner hozzájárulásával valósul meg
- Nincsenek szerzői jogi, adatvédelmi kööttségek

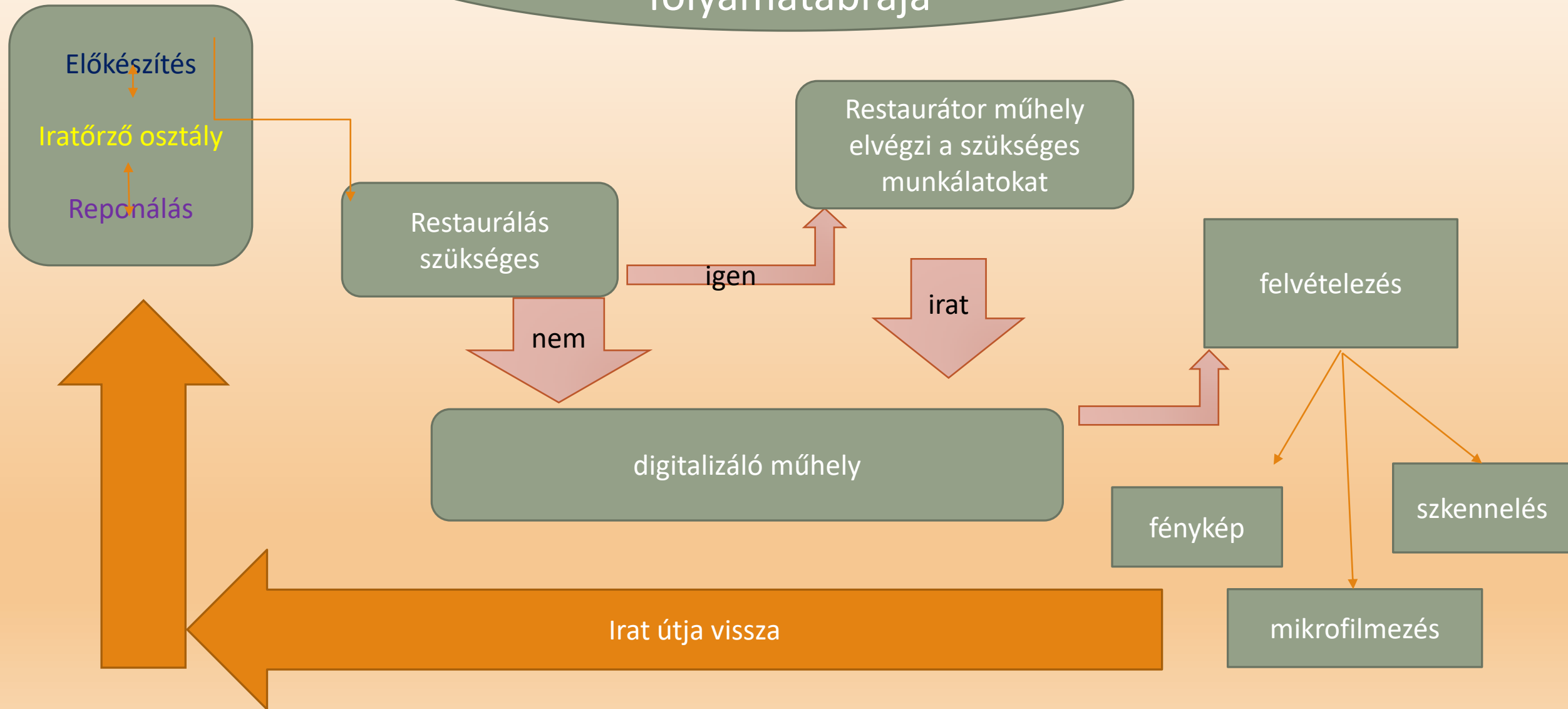
projektszemlélet

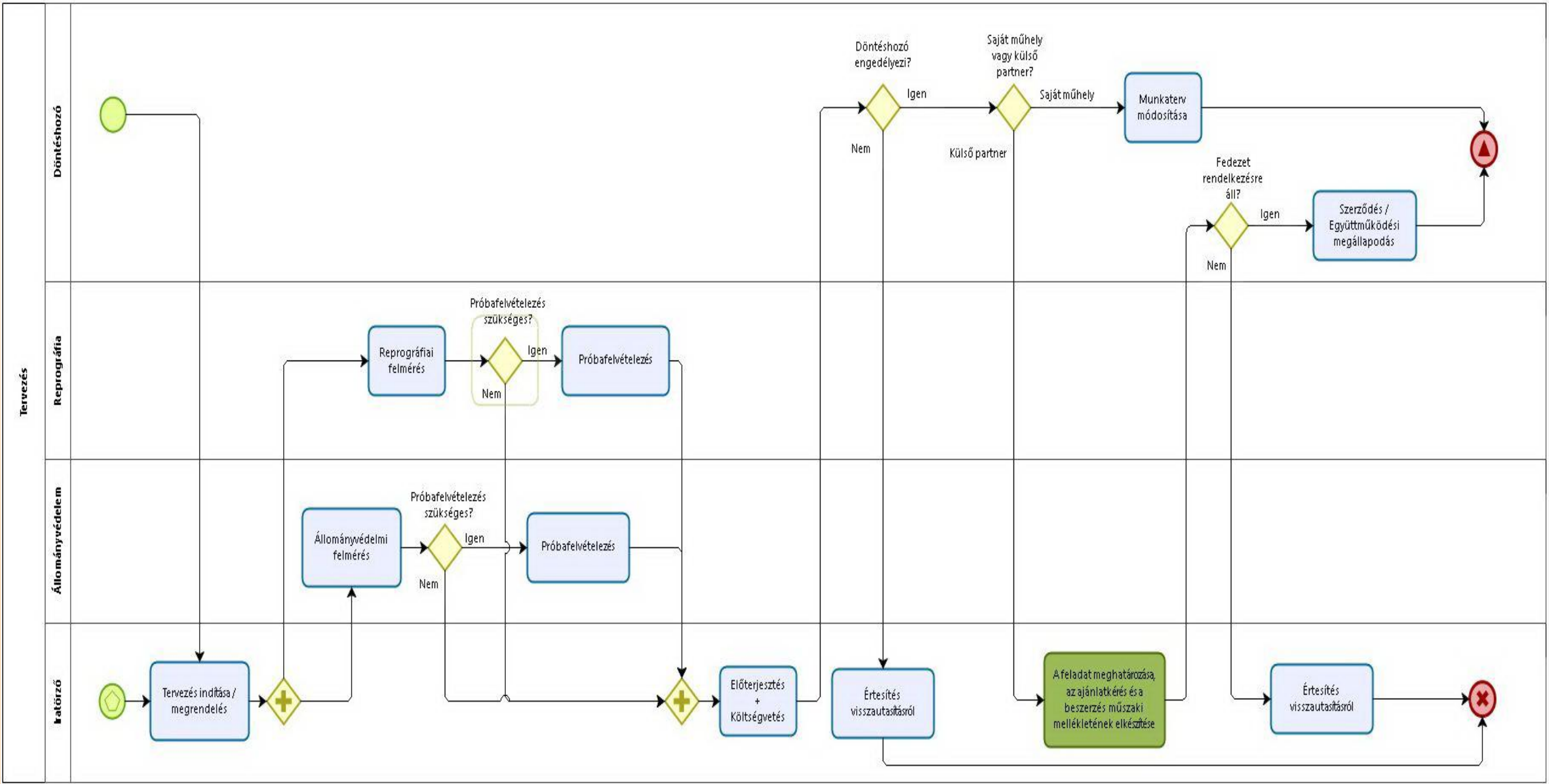
- azonos témájú iratanyagok MNL szinten egyszerre kerülhetnek digitalizálásra (esetleg külső, pályázati forrás bevonásával)

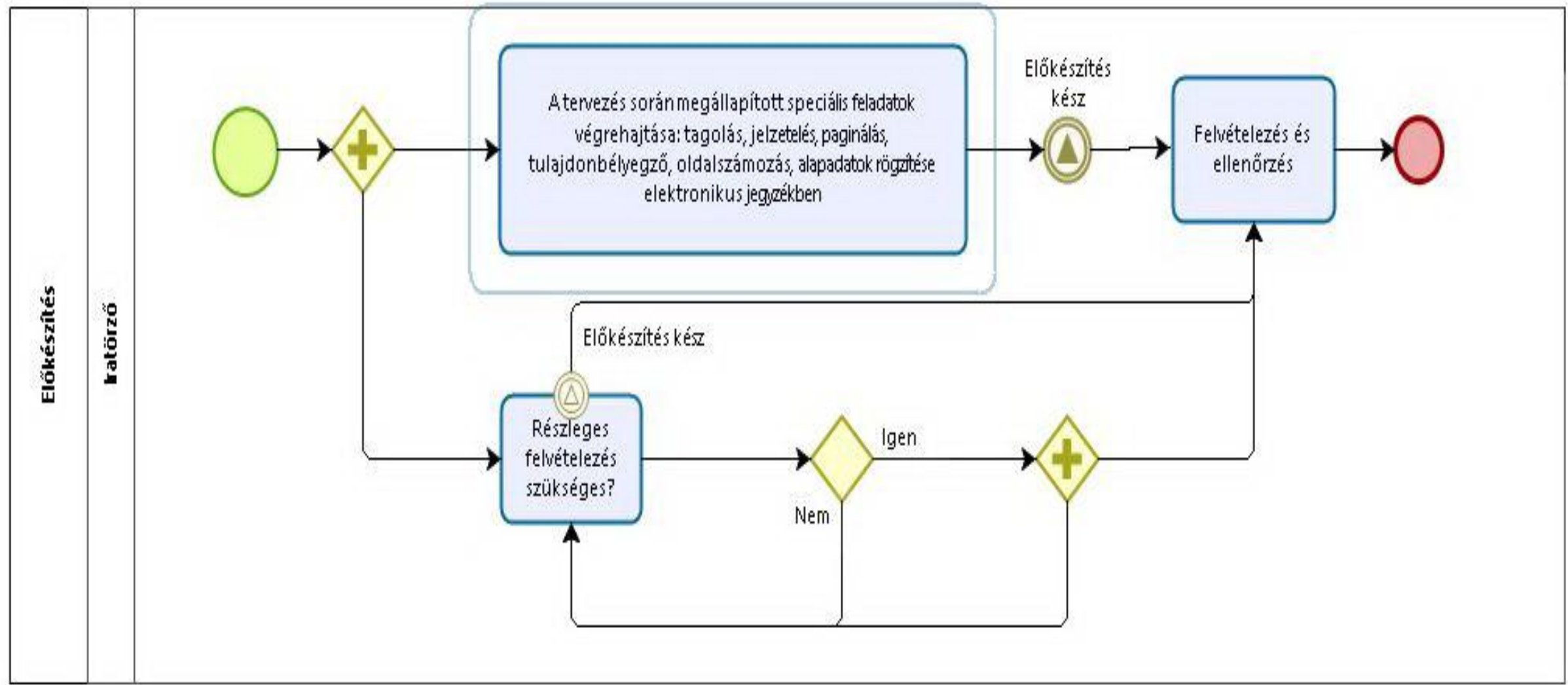
Digitalizálást
befolyásoló
tényezők

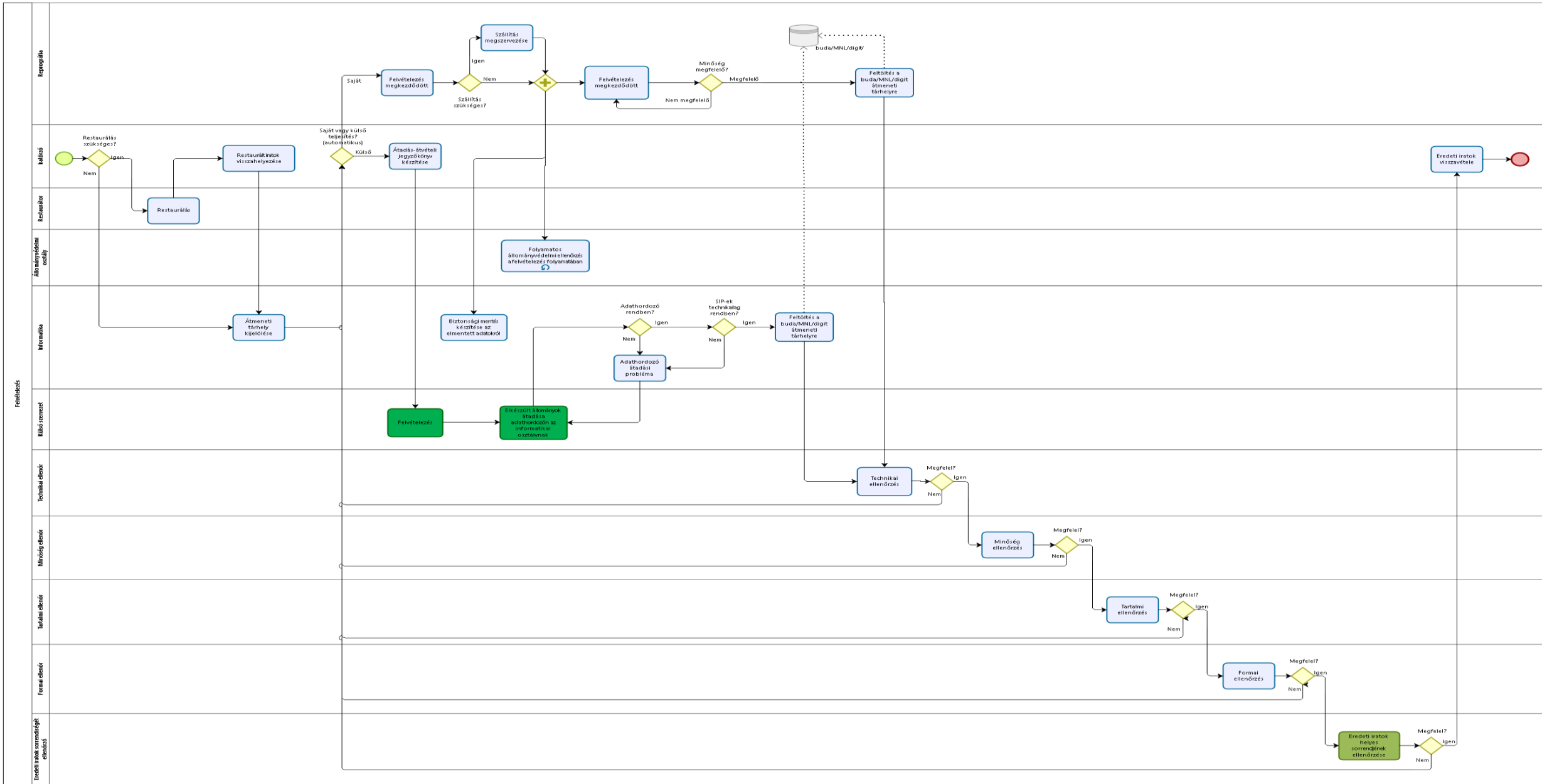
- Digitalizáláshoz külső partner szükséges
- Publikálást nem akadályozza szerzői jog adatvédelmi kööttségek
 - Levéltári segédlet
- Személyek vagy egyedi objektumok adatait tartalmazzák

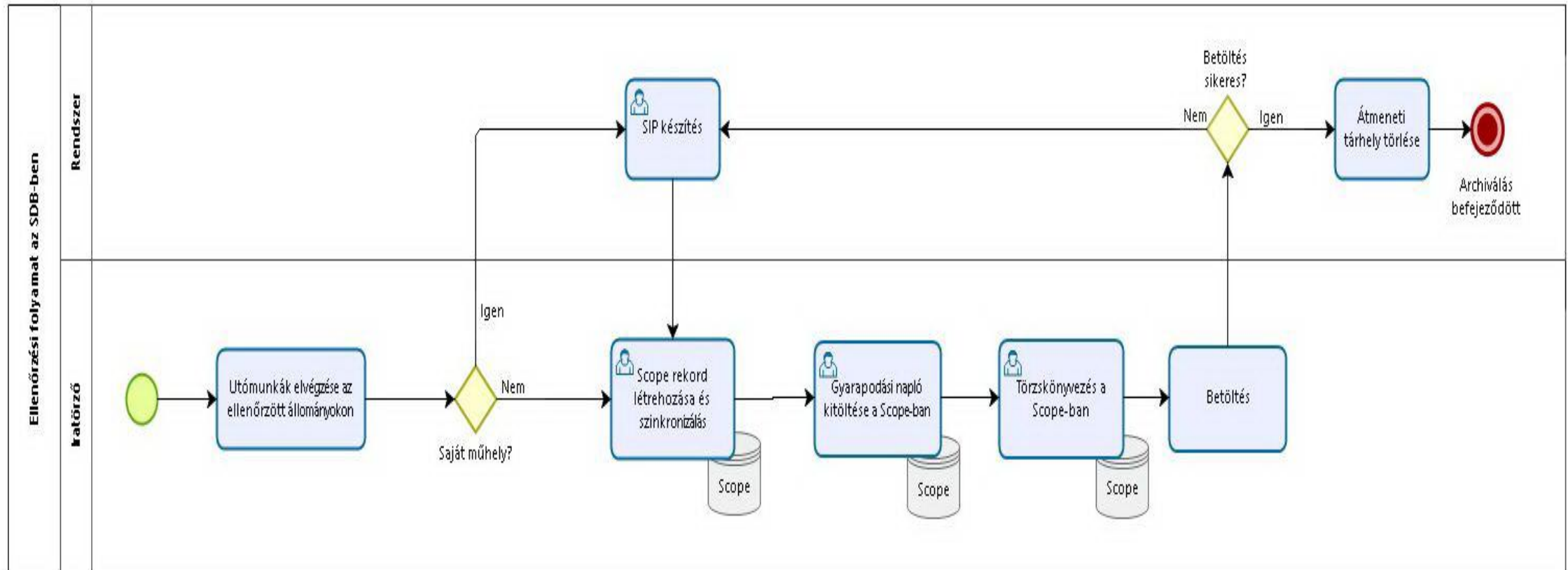
MNL Digitalizálási és Mikrofilmezési Szabályzat folyamatábrája











Köszönöm a
figyelmet!